

Εισαγωγικό σημείωμα

Η καντάτα δωματίου (cantata da camera) η οποία αναπτύχθηκε στη Ρώμη κατά τις πρώτες δεκαετίες του 18ου αι. αντιπροσωπεύει ένα είδος σύνθεσης που συνδέεται στενά με το θεσμό της χορηγίας. Κατά τον 17ο αι. και τις αρχές του 18ου, η Ρώμη αποτέλεσε το κέντρο παραγωγής της καντάτας δωματίου, με αρχικούς εκπροσώπους τους Luigi Rossi και Giacomo Carissimi, και στη συνέχεια έφτασε στο απόγειό της με τους George Friederick Handel, Antonio Caldara, Alessandro Scarlatti και Giovanni Bononcini.

Η εξέλιξη και άνθιση της καντάτας δωματίου πραγματοποιήθηκε κάτω από την αιγίδα της Αρκαδικής Ακαδημίας της Ρώμης (Pontificia Accademia degli Arcadi) και των μελών της, οι οποίοι ήταν επιφανείς Ρωμαίοι, αριστοκράτες, λογοτέχνες, νομικοί και ανώτερα μέλη του κλήρου. Μέσα σε αυτό το πολιτιστικό μόρφωμα και υπό την οικονομική στήριξη των μεγάλων χορηγών της Τέχνης, όπως οι F. Maria Ruspoli, Benedetto Pamphili, and Pietro Ottoboni, διαμορφώθηκε ο ρόλος της καντάτας δωματίου, ρόλος ζωτικής σημασίας για την εξέλιξη και τη λειτουργία των συναντήσεων μεταξύ των μελών της Ακαδημίας, γνωστών με το όνομα conversazioni.

Ένα από τα χαρακτηριστικά που κάνουν αυτό το είδος να ξεχωρίζει, είναι ότι μεγάλο μέρος από τα κείμενα προς μελοποίηση (libretti), ήταν γραμμένα από τον χορηγό του εκάστοτε συνθέτη. Ο χορηγός, εκτός του κειμένου, προσέφερε τον κατάλληλο χώρο για την παρουσίαση, τους μουσικούς και γενικά την υλικοτεχνική υποδομή, κάνοντας την καντάτα δωματίου ένα μοναδικό δημιούργημα που ήταν προορισμένο να εκτελείται στις ιδιωτικές συναρθροίσεις του, και που οδήγησε αρκετούς μελετητές να ονομάσουν αυτό το είδος “conversazione cantata”, δηλαδή μία καντάτα γραμμένη ειδικά για να παρουσιαστεί σε αυτού του είδους τις συναρθροίσεις.

Τα κείμενα είχαν τα χαρακτηριστικά του Αρκαδικού στυλ ποίησης, της οποίας σκοπός ήταν να ξαναγυρίσει η Ιταλία στη σπουδαία Ελληνορωμαϊκή της παράδοση και να απαρνηθεί τις υπερβολές και τις αλλοιώσεις με τις οποίες είχε επιβαρυνθεί ο ποιητικός λόγος εξ αιτίας της επιρροής του Μπαρόκ. Πρότυπο για τη δημιουργία των κειμένων προς μελοποίηση ήταν το Πετραρχικό στυλ ποίησης, όπου κυριαρχούν οι ποιμενικοί έρωτες με πρωταγωνιστές τους φανταστικούς χαρακτήρες του βοσκού Θύρση, του Ζέφυρου, της Νύμφης Χλωρίδας ή Φλώρας και του Έρωτα που αποκτά ανθρώπινη μορφή ως ο τυφλός φτερωτός θεός με το τόξο και τα βέλη. Σε άλλα κείμενα οι εραστές δεν έχουν όνομα ή συγκεκριμένη μορφή. Αυτά που μετουσιώνονται σε προσωπικότητες είναι τα χαρακτηριστικά των ανθρώπων, όπως η καρδιά, η ψυχή, τα μάτια, το στόμα, τα μαλλιά, που είτε υποβάλλουν τον εραστή σε διάφορα ερωτικά βασανιστήρια είτε τον κάνουν να αγωνιά αναμένοντας λύτρωση και απονομή χάριτος από το ερωτικό υποκείμενο.

Τα έργα που παρουσιάζονται σε αυτό το ρεσιτάλ, αποτελούν χαρακτηριστικά δείγματα της Αρκαδικής καντάτας δωματίου.

Το παρόν ρεσιτάλ είναι μέρος μεταπτυχιακής εργασίας με τίτλο “*H cantata da camera την εποχή της Accademia dell’ Arcadia στη Ρώμη*”.

Επιβλέπων καθηγητής: Δημήτρης Κούντουρας

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
“ Παλαιά Μουσική και τροπικές μουσικές παραδόσεις της Μεσογείου”

Κλάδος Παλαιάς Μουσικής
Μεταπτυχιακό ρεσιτάλ τραγουδιού της Κωνσταντίνης Φιόρου

Σάββατο 12 Φεβρουαρίου 2022, 15:00
Αμφιθέατρο Πανεπιστημίου Μακεδονίας, Θεσσαλονίκη

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

G. F. Handel(1685- 1759) - " Chi rapi la pace in core?" HWV 90

Aria: Chi rapi la pace al core?

Recit: Figlio d'un fabbro

Aria: Pupilla lucente

G. F. Handel(1685- 1759) - " Nel dolce del' oblio" HWV 134

Recit.Nel dolce dell'oblio

Aria: Giacchè il sonno a lei dipinge

Recit: Così fida ella vive

Aria: Ha l'inganno il suo diletto

Alessandro Scarlatti (1659-1725) - "Ardo e ver per te d' amore " H 62

Aria: Ardo è ver per te d'amore

Recit: T'amo sì, t'amo o cara

Aria: Quel vento che d'intorno

Giovanni Bononcini(1670- 1747) - " Quando parli e quando ridi" IGB 55

Aria: Quando parli e quando ridi

Recit: Alla mia morte Amore

Aria: Son contento di penare

Recit e arioso: È dolce il martire

Συμμετέχουν

Ελιόνα -Ελένη Σινιάρη – τσέμπαλο

Αλίζια Μαλασιώτη- φλάουτο με ράμφος

Ηλέκτρα Μηλιάδου- βιολοντσέλο

Τριμελής εξεταστική επιτροπή

Ευθύμιος Ατζακάς

Μενέλαος- Δημήτριος Κούντουρας

Δημήτριος Πάτρας

